

NEWSLETTER POVJERENIKA ZA INFORMIRANJE - studen/prosinac 2020.

Godišnje savjetovanje službenika za informiranje

Povjerenik za informiranje je 25. i 26. studenog 2020. godine, unatoč okolnostima s pandemijom COVID-19, organizirao godišnje savjetovanje službenika za informiranje tijela javne vlasti kako bi održao kontinuitet u omogućavanju daljnje stručne specijalizacije službenika za informiranje, uz istovremeni dijalog oko pojedinih pitanja vezano uz unaprjeđivanje primjene Zakona o pravu na pristup informacijama. Savjetovanje je ove godine, uz podršku Državne škole za javnu upravu održano na platformi ZOOM, a sudionici su se mogli uključiti i postavljanjem pitanja na aplikaciji Slido ili putem čata na ZOOM-u.

Odabrane teme za obradu na stručnim panelima bile su ograničenja prava na pristup informacijama i klasificirani podatci, otvoreni podaci tijela javne vlasti i transpozicija nove Direktive o otvorenim podacima, kao i o moguću budući razvoj zakonodavnog okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama.

Odabrane teme za obradu na stručnim panelima bile su ograničenja prava na pristup informacijama i klasificirani podatci, otvoreni podaci tijela javne vlasti i transpozicija nove Direktive o otvorenim podacima, kao i o moguću budući razvoj zakonodavnog okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama.

Odabrane teme za obradu na stručnim panelima bile su ograničenja prava na pristup informacijama i klasificirani podatci, otvoreni podaci tijela javne vlasti i transpozicija nove Direktive o otvorenim podacima, kao i o moguću budući razvoj zakonodavnog okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama.

Uvodno je o potrebi kontinuiranog dijaloga s onima koji primjenjuju Zakon o pravu na pristup informacijama u tijelima javne vlasti, razmatranjima nekih prijevora u zakonskom okviru u cilju njegove veće efikasnosti govorio povjerenik za informiranje, dr.sć. Zoran Pićuljan.

I.

Doć. dr. sć. Alen Rajko je održao uvodno izlaganje na panelu Ostvarivanje prava na pristup informacijama i klasificirani podaci, na temu Pravo korisnika na informaciju i zaštita javnog/državnog interesa, te je tom prilikom izložio pravno utemeljenje za ograničenja ostvarivanja ovog prava, uz smještanje uloge Povjerenika za informiranje i Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost u kontekst. U svom je izlaganju istaknuo specifičnosti područja u odnosu na zakonsku obvezu provedbe testa razmjernosti i javnog interesa, zaključujući kako u ovom segmentu valja posebno pozorno postupati rješavajući o upravnoj stvari, prije no što se, eventualno, pokrene upravni spor.

Potom je Svjetlana Milišić iz Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost predstavila postupanje Ureda i korelaciju između Zakona o tajnosti podataka i Zakona o pravu na pristup informacijama kad je riječ o klasificiranim podacima, dok je Dubravka Bevandić iz Ureda povjerenika za informiranje predstavila Smjernice o pristupu informacijama i klasificiranim podacima, uz prikaz nekoliko konkretnih primjera iz prakse Povjerenika za informiranje.

Sudionike savjetovanja koji su se uključili u raspravu putem čata ili postavljanjem pitanja najviše je zanimalo tko je odgovoran za objavu klasificiranih podataka – čelnik tijela ili službenik za informiranje, zatim je bilo određenih nedoumića oko toga tko može klasificirati podatke i koristiti oznake klasifikacije, a zanimalo ih je i tko provodi inspekcijski nadzor u ovom području.

II.

Uvodničarka u drugi tematski panel *Ponovna uporaba i otvoreni podaci – koliko je posla pred nama?* bila je izv.prof.dr.sć. Anamarija Musa, prva povjerenica za informiranje u Republici Hrvatskoj koja je na održala predavanje na temu *Razvoj, implementacija i izazovi primjene europske regulacije na području otvorenih podataka*. Istaknula je kako je i postojeći zakonodavni okvir dovoljno izazovan za punu primjenu i kako se veći napredak u posljednje vrijeme nije zabilježio. Valja uložiti dodatni napor u ispunjenje obveza na razini sustava, ali i na razini pojedinih tijela javne vlasti, posebno onih koji su imatelji visokovrijednih podataka. Također, dodatne napore treba uložiti u kreiranje sinergije s onima koji takve podatke mogu optimalno koristiti, a također i u kreiranju novih vrijednosti.

Marko Kovačić iz Ureda povjerenika za informiranje predstavio je djelovanje nadzornog tijela na području praćenja ispunjenja obveze proaktivne objave informacija, registara i baza, a o stanju i daljnjoj dinamici otvaranja podataka javnog sektora i planovima koje Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva u okviru EU sufinanciranog projekta za unaprjeđenje funkcionalnosti Portala otvorenih podataka, povećanja broja objavljenih skupova podataka i drugim planovima govorio je Božo Zeba.

Sudionike je posebno zanimalo trebaju li se otvoriti podaci čiji se kvalitetu i ažurnost

sumnja, zašto još nije usvojen Akcijski plan uz Politiku otvorenih podataka, a dio komentara se odnosio i na očjenu kako stvarni gospodarski interes postoji samo za nekim skupovima otvorenih podataka i kako broj objavljenih skupova nije optimalan pokazatelj za mjerenje napretka.

III.

Uvodničarka Treći tematski panel naziva *Ucinimo Zakon o pravu na pristup informacijama efikasnijim* otvorio je uvodnim izlaganjem na temu *Koncepcijska rješenja općeg upravnog postupka i pravo na pristup informacijama* prof.dr.sc. Dario Đerda, analizirajući temeljne institute i njihovu sukladnost konceptu Zakona o općem upravnom postupku, uz ističanje razlika koje su u Zakonu o pravu pristup informacijama dijelom drugačije uređene, kao što je to inspeksijski nadzor, a djelomiče i funkcija praćenja primjene Zakona.

Uvodničarka Hrvoje Vindakijević iz Ureda povjerenika za informiranje je potom prikazao razvoj pravne regulacije prava na pristup informacijama, uz sistematizaciju prijedloga u primjeni Zakona uočenih kroz praksu zaštitne funkcije povjerenika za informiranje. Navedeno izlaganje bio je i uvod u predstavljanje prijedloga za razmatranje i raspravu sa stručnom javnošću u noveliranju postojećeg zakonskog okvira. Predstavila ga je Jagoda Botički iz Ureda povjerenika za informiranje, posebno istaknuvši pitanja redefinicije obveza tijela javne vlasti u proaktivnoj objavi informacija kao i odgovornost za (ne)objavu informacija u tijelima javne vlasti.

Sudionike je zanimala imperfektnost pravne zaštite kod davanja obavijesti, tko je ovlašten potpisati rješenje –čelnik tijela ili službenik, te bi li bilo korisno uvesti sudsku zaštitu u dva stupnja.

Forum službenika

Na Forumu službenika za informiranje, kao zasebnom dijelu savjetovanja, bilo je moguće razmijeniti mišljenja i stavove o potrebi daljnjeg razvoja institucionalnog i funkcionalnog okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama. Službenice za informiranje koje su se uključile naglasile su kako u svakodnevnoj primjeni Zakona postoje prijepori vezno za zlouporabu i utvrđivanje javnog interesa za tražene informacije. Dio službenika se uključio i na chatu aplikacije ZOOM, a zanimalo ih je zašto su obveznici Zakona i trgovačka društva koja ne raspolažu javnim sredstvima koja se natječu na tržištu pa time prilikom postupanja po Zakonu o pravu na pristup informacijama umanjuju svoje izgleda na tržištu. Također je bilo komentara kako bi obveznike primjene Zakona trebalo izjednačiti s definicijom obveznika Zakona o javnoj nabavi.

Zaključci Savjetovanja

Povjerenik za informiranje, dr.sc. Zoran Pićuljan na kraju svakog panela ponudio je zaključke proizašle iz predavanja.

1. Ostvarivanje prava na pristup informacijama i klasificirani podaci

Obrazloženje razloga korištenja i osiguranje pravne zaštite kod primjene klasificiranih podataka trebao bi biti pravni standard u suvremenom demokratskom društvu.

Isključiva ovlast vlasnika klasificiranih podataka snažno potencira njegovu odgovornost

kako u procjeni potrebe za klasificiranjem podataka, tako jednako i potrebe za deklasifikacijom istih.

Ustavna definicija i zakonsko uređenje pristupa informacijama obvezuje tijela javne vlasti na izričito poštivanje procesnih radnji te nužnost obrazloženja kod primjene sustava klasificiranih podataka.

II. Ponovna uporaba i otvoreni podaci – koliko je posla pred nama?

Europski koncept transparentnog, kreativnog društva utemeljen je i na obvezi tijela javne vlasti za stvaranjem korisnih, visokovrijednih otvorenih podataka koja se najbolje realizira kroz identifikaciju informacija stalnom komunikacijom i sinergijom tijela javne vlasti i korisnika.

Za provedbu koncepta transparentnog i kreativnog društva, uz dobru pravnu regulaciju na europskoj i nacionalnoj razini od iznimne je važnosti kvaliteta i opseg proaktivne objave informacija tijela javne vlasti.

Konkretna hrvatski odgovor u području otvorenih podataka je projekt usmjeren na sustavno otvaranje visokovrijednih podataka koji se realizira kako unaprijedjenjem IT sustava, tako i dizanjem razine znanja zaposlenika javnog sektora te poticanjem interesa korisnika.

III. Ucinimo Zakon o pravu na pristup informacijama efikasnijim

Zakon o pravu na pristup informacijama ima gotovo generalnu klauzulu usklađenosti sa Zakonom o općem upravnom postupku, osim u pitanjima u kojima je po prirodi stvari – specifičnim zahtjevima područja pristupa informacijama, u trenutku njegova usvajanja, bila potrebna posebna (specijalistička) regulacija.

Koncept pristupa informacijama u hrvatskom pravnom sustavu u pravnom, institucionalnom, i sadržajnom uređenju slijedi europske standarde, a evolutivno prava sustavno dodatno širi obveze tijela javne vlasti i neovisnog nadzornog tijela.

Objektivno preispitivanje primjene zakonskih rješenja stalna je obveza neovisnog nadzornog tijela koje ju provodi analizom tih rješenja, upravne i sudske prakse i to imajući u vidu isključivo pravnu prirodu i svrhu instituta prava na pristup informacijama od javnog interesa.

Zaključno, unatoč okolnostima u kojima je bilo moguće održati samo online savjetovanje, valja napomenuti kako veliki broj sudionika - koji je varirao od 103 do 136 - ukazuje na potrebu stalnog dijaloga i razmjene mišljenja svih dionika uključenih u provedbu i nadzor prava na pristup informacijama tijela javne vlasti, ali i onih dionika koji se akademski bave temom. Izlagači su tijekom svojih izlaganja ili u raspravi odgovorili na oko 30 pristiglih pitanja i komentara.

Stoga će se nastaviti na sličan način pružati podrška službenicima za informiranje i 2021. godine, uz poziv službenicima za informiranje da već sada započnu sa predlaganjem tema koje ih posebno zanimaju putem emaila godisnje.savjetovanje@pristupinfo.hr.

www.pristupinfo.hr